

Yerli enerji kaynakları değerlendirilmeli

A nkara'da düzenlenen PETFORM panellerinin ikincisinde açılış konuşmasını gerçekleştiren Nusret Cömert, derneğin 10'uncu yılını kutlayacakları 2010 yılında Türkiye'nin dört bir yanına yeni enerji yatırımları yapacaklarını açıkladı.

Yapacakları çalışmaların sadece 2010 yılı ile sınırlı kalmayacağına değinen Cömert, "Önümüzdeki 10 yıl boyunca hedef ülkemizin kalkınma hamlesinde enerji sektörünün lokomotif gücü olması. Bu büyük hedefi gerçekleştirmenin ön koşulu da, hayatın diğer tüm alanlarında olduğu gibi sağlıklı iletişim. Zira PETFORM olarak

enerji sektörünün potansiyel gücünü harekete geçirmenin anahtarının, sektördeki tüm paydaşların birbirleriyle iletişim kanallarını her zaman açık tutmasında ve birbirlerinin görüş ve önerilerine açık olmasında yattığına inanıyoruz" sözleriyle açıkladı.

Nihai tüketiciler başta olmak üzere, enerji bürokrasisi, kamu ve özel sektör temsilcileri ile medya'nın birbirini dinlemesi ve anlaması sonucunda tüm sorunların kolaylıkla çözüleceğini vurgulayan Cömert, sonuç olarak Türkiye'nin hak ettiği yatırımları gerçekleştirmesinde en önemli gücü olacağını belirtti.

"İTHALAT, DIŞA BAĞIMLILIĞI ARTTIRIYOR"

Açılış konuşmasının ardından panele konuşmacı olarak katılan Petrol İşleri Genel Müdürü Erdal Gülderen, petrol ve doğalgazın ülke ekonomisindeki yeri ve önemi. Petrol üretim arama faaliyetlerine ilişkin tespit ve değerlendirmeler, petrol sektöründe yeniden yapılanma olmak üzere üç ana başlık üzerine sunumunu gerçekleştirdi.

Gülderen, ülkemizde tüketilen enerjinin yüzde 37'sinin kömür, hidro enerji ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarından geri kalan yüzde 63'ünün ise petrol ve doğalgazdan karşılandığını belirtti. Gülderen, "Enerji tüketimindeki en büyük pay yüzde 63 oran ile petrol ve doğalgaza ait olmasına karşın ham petrolün yüzde 92'sinin doğalgazın ise yüzde 98'inin ithalat yoluyla temin edildiği dikkate alındığında dış alımlardan sağlanan petrol ve doğalgaz rezervlerinin ekonomimize çok büyük külfet getirdiği hepimizce bilinen bir gerçektir" sözleriyle açıkladı.

Bu nedenle var olan yerli ham petrol ve doğalgaz kaynaklarımızın mümkün olduğu kadar en kısa zamanda ve ciddi miktarlarda ülke ekonomisine kazandırılması gerektiğini belirten Gülderen, "Petrolün üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan süreçte arama, üretim, iletim, rafinaj, depolama, dağıtım ve pazarlama olmak üzere bu yedi faaliyet her birim ayrı bir önem taşıyan bu faaliyetlere ihtiyaç bulunuyor. Diğer bir ifadeyle petrol sektörü birbirine entegre olan geniş bir faaliyetler zincirinden oluşuyor. Bu sektörü bir bütün olarak 2009 yılı değerleri ile piyasa büyüklüğü doğalgaz hariç olmak üzere 80 milyar lira, hazineye getirisi yaklaşık 43 milyar lira, direk veya dolaylı yoldan yaptığı istihdam ise 500 bin kişi olduğu dikkate alındığında petrol sektörünün ül-

PETFORM tarafından ikincisi düzenlenen panelde, konuşmacıların gerçekleştirdiği sunumlarda ortak nokta yerli kaynakların kullanımına ağırlık vermesi oldu.

kemiz ekonomisi içerisinde ne kadar önemli bir rolü olduğu anlaşılacaktır" sözleriyle petrolün Türkiye'deki önemini belirtti.

Türkiye'deki ham petrol arama ve üretim faaliyetlerine katılan şirket sayısında son sekiz yıl içerisinde memnuniyet verecek bir artış gerçekleştiğini vurgulayan Gülderen, 2002 yılında 4 adet yerli 17 adet yabancı sermayeli olmak üzere toplam 21 şirket faaliyet gösterdiğini, 2009 yılı sonu itibarıyla şirket sayısı yüzde 29 oranında artış yaşanarak, 24 yerli ve 24 yabancı sermaye olmak üzere 48 adete yükseldiğini açıkladı.

Gülderen, petrol sektöründeki yeniden yapılanmanın Türk Petrol Kanunu'nun yasalaşması ile birlikte tamamlanacağını vurguladı.

"ÜRETİM ARTTIRILMALI"

PETFORM ikinci paneline konuşmacı olarak katılan PETFORM Yönetim Kurulu Danışmanı Murat Yazıcı, gündemde olan bazı konuların yerine esas önemli olan noktanın 56 yıldır yürürlükte olan bir kanun başarısının yorumlanması olduğuna değindi.

Türkiye'de tüketimin her geçen gün artarken, üretiminin azaldığını vurgulayan Yazıcı, 56 yılda toplam 3 bin civarında kuyu açılarak 40 bin varil civarında üretim gerçekleştirildiğini belirtti. Bunu başarı diye yorumlamanın sadece hiçbir şey yapmadan oturmak anlamına geldiğine değinen Yazıcı, "Dar görüşlü yaklaşımlar, eskiyi sorgusuz saklama obsesyonunun sonucu ancak en fazla eskiden alındığı kadar meyvenin toplanması sonucunu doğurur" sözleriyle fikrini açıkladı.

Yazıcı, "Bir ülkenin milli kaynaklarını tarif eden 3 faktör vardır. Bunlar, tabii kaynağın varlığı, piyasanın gerekleri, geçerli olan kurallardır. Bir petrol aramacısı, hangi lisansı seçeceği konusunda lisans öncesi çalışma yapar, sonra arama safhasına geçer. Ekonomik bir keşif yaptığı takdirde sahayı geliştirir. Sonra üretime başlar ve gelir elde eder. Üretimini artırmak için ilave yatırım yapar ve tüm operasyonların sonunda da terk masraflarını ödeyerek sahayı terk eder. Devletin petrol kaynaklarını yönetmesinin tek amacı vardır, bu da petrol kaynaklarından doğacak değeri maksimize etmek. Şirketlerin amacı ise, petrol kaynaklarından maksimum net bugünkü değer elde etmektir" şeklinde konuştu.

Tüm petrol çalışmaları için devletin sağlam anayasası, kanunları, vergi kanunları, petrol kanunu, yönetmelikleri ve bunları uygulayacak sağlam organizasyonu olması gerektiğine değindi.

Yabancı yatırımcıların Türkiye'yi zaman içerisinde terk etmelerinin nedeni Yazıcı, "Türkiye'deki rezervlerin riskli ve göreceli olarak küçük olması, denizlerde çok derin sularda sondaj zorunluluğu, Güneydoğu Anadolu bölgesinde uzun süre yaşanan terör, dünya genelinde etkinliklerin daha az riskli ülkelere yönelmesi, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Hazar Bölgesi'nde ortaya çıkan petrol ve gaz potansiyelinin çekiciliği, arama - üretim etkinliklerine oranla, pazarlama etkinliklerinin daha çok özendirilmesi, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar ile caydırıcı bürokrasi" sözleriyle açıkladı.

Türkiye'nin yeterli derecede arandığını, artık Türkiye'de petrolün olmadığını, ithal etmenin daha akıllıca olacağını savunan görüşlerin olduğunu belirten Yazıcı, bu durumu kabul etmenin olanaksız olduğunu ve Türkiye'de petrol olmasa mevcut üretimin de olmayacağını vurguladı. Yazıcı, Türkiye'nin az aranmış bir ülke olmasına karşın mevcut üretim düzeyine ulaşıldıysa, daha fazla arama gerçekleştirilirse bulunacak yeni sahaların da var olduğunu savundu.

Yazıcı, "Dünya enerji kaynaklarına sahip ülkeler ile tüketici konumunda bulunan ülkeler arasında önemli bir jeopolitik konumda bulunan Türkiye'nin önümüzdeki dönemde birçok ulusal ve uluslararası petrol ve doğalgaz boru hattı projesine ev sahipliği yapacağı açıktır" şeklinde konuştu.

"GAZ ÜRETİMİMİZ YETERSİZ"

Zorlu Holding Enerji Grubu Başkanı Murat Sungur Bursa, doğalgaz hakkındaki söyleyeceklerini özel sektör temsilcisi olarak bir değerlendirmeye gerçekleştireceğini belirtti.

Doğalgazda yerli üretimin yüzde 2' sini kap-

Yazıcı, Türkiye'nin yeterli derecede arandığını, artık Türkiye'de petrolün olmadığını, ithal etmenin daha akıllıca olacağını savunan görüşlerin olduğunu bu durumu kabul etmenin olanaksız olduğunu söyledi.

layacak bir üretim grafiğine sahip olduğumuzu belirten Bursa, diğer pek çok birincil enerji kaynakları açısından daha iyi bir üretim kapasitesine sahip olmakla birlikte doğalgazdaki durumumuzun pek yüksek sayılar olmadığını vurguladı.

Doğalgaz potansiyelinin artırılması için Bursa çeşitli önerilerde bulundu. Bunlardan bazılarını, "Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki sondajlar şimdiye kadar petrol hedefli yapılmış. Sığ ve derin oluşumlarda doğalgaz hedeflenebilir. Kara alanlarında, Trakya ve Güneydoğu Anadolu dışında kalan, iç ve kıyı basenlerde, jeolojik-jeofizik veriler çok yetersiz olup, arama çalışmaları yoğunlaştırılmalıdır. Denizlerde yüksek teknoloji gerektirmesi ve maliyetlerin yüksek olması sebebi ile arama ve sondaj faaliyetleri kısıtlı kalmıştır. Üç tarafımızın denizlerle çevrili ve 8 bin 300 kilometre kıyı şeridimizin olmasına rağmen 40 yılı aşkın süre içerisinde yaklaşık 50 adet arama ve üretim kuyusu açılmıştır. Yeterli arama faaliyetleri için, teknik ve

mali konular dışında, kıta sahanlığı anlaşmazlıklarını giderecek diplomatik çözümlerin de ortaya konması gerekmektedir. Gaz üretimimiz yetersiz. Arama ve çıkarma faaliyetleri teşvik edilmeli, özendirilmeli. Cazip ve istikrarlı yatırım ortamı oluşturulduğunda yatırımcı sayısı da artar. Hızlı ve etkin bürokrasi ile şeffaf kural ve uygulamalar sektöre ivme kazandırır. Üretimin pazara ulaştırılması aşamasında Kamu etkin destek olmalıdır" şeklinde sıraladı.

"SERBESTLEŞME ÖN PLANDA"

Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanı Taner Yıldız, son derece sıcak bir toplantı gerçekleştirerek sektörü bütünleyici bir yapının var olduğunu belirterek konuşmasına başladı. Yıldız, "Kamunun bir temsilcisi ve Bakanı olarak öncelikli söyleyeceğim biz serbestleşme yolunda karar vermiş, Türkiye'nin büyüme hızını karşılayabilecek bütün enerji kaynaklarıyla alakalı yapılanmayı özellikle yerli kaynaklarla karşılamaya çalışan ama arz güvenliğiyle alakalı problemlerimiz için de bu konudaki ithal kaynaklar ile anlaşmalar yapan bir yapı içerisindeyiz. Tabii ki serbestleşme ön planda. Özel sektörün önünü açmak istiyoruz. Zaman zaman hızla alakalı eleştirileri olumlu bir eleştiri olarak görüyorum. Bununla

alakalı gerek doğalgaz gerek ise petrol yasasını bundan yedi veya sekiz yıl öncesine göre karşılaştırılamayacak kadar bir dinamik yapım içerisinde" şeklinde açıklamada bulundu.

PETFORM'un bu tür düzenlediği panellerde sivil toplum örgütlerinin katkılarını vurgulayan Yıldız, "Başka ülke örnekleriyle karşılaştırdığımızda da ders almamız gereken özelliklerde doğalgaz arz güvenliği ile alakalı daha uygun bir model hakkındaki çalışmalarımız devam ediyor. Bahsedilen kanunla ve petrol konunu ile alakalı sivil toplum örgütleri ve özel sektörden ayrı iş yapmayıp tüm bilgileri paylaşıyoruz. Siyasetten arındırılmış bir iş yapıyoruz. Çünkü bu bizim öz kaynağımız ve bunun dünya piyasalarında doğru bir şekilde harekete geçirilmesi gerektiğini özel ve kamu şirketleriyle bunu yapmamız gerekiyor" sözleriyle kapanış konuşmasını gerçekleştirdi.

2010 PETFORM Yönetim Kurulu

■ Enerji sektörünün en büyük sivil toplum kuruluşlarından Petrol Platformu Derneği (PETFORM), Yıllık Olağan Genel Kurul Toplantısı gerçekleştirildi. Derneğin 2010 yılı boyunca yönetimini üstlenecek ekibin belirlenmesi için yapılan seçimler sonucunda Nusret Cömert yeniden Başkan olarak seçildi. Yönetim kurulu; Başkan: Nusret Cömert, Başkan Yardımcısı: Orhan Duran, Arama-Üretim Grubu Başkanı: Aytaç Eren, Gaz Grubu Başkanı: Metin Şen, Asil Üyeler: Batu Aksoy, Cenk Pala isimlerinden oluştu.

PETFORM Üyesi 39 Enerji Şirketi,

■ Akenerji, Enel SpA, Opalit, Aksa Doğalgaz, Enerco Enerji, Palmet, Aladdin Middle East, Energy Operations Turkey, PEMI, ARGM, EnerjiSA, PetOil, Attila Doğan İnşaat, Eni SpA, Petrol Ofisi, Avrasya Gaz - E.ON Ruhrgas, Shell Enerji, Aygaz Doğalgaz, EWE Enerji, Statoil, BosphorusGaz, Genel Enerji, Tekfen İnşaat, BP, Güney Yıldız Petrol, Thrace Basin, Çalık Enerji, IBS Research, TOTAL, Doğal Enerji, NaturGaz, Turcas, Edison SpA, N.V.Turkse Perenco, Turusgaz, Ege Gaz, OMV, Zorlu Enerji.